

N:o 8.

Ank. till Riksd. kansli den 1 juli 1887, kl. 3 e. m.

Sammansatta stats- och bankoutskottets utlåtande, i anledning af en utaf advokaten H. S. Krook gjord framställning om uppgörande ackordvis af hans återstående skuld för ett lån ur den s. k. statslånefonden.

Till sammansatta utskottets vidare handläggning har från bankoutskottet hänvisats det ärende, hvarom här nedan vidare förmäles.

Af de till sammansatta utskottet öfverlemnade handlingar i saken inhemtas:

att advokaten Krook till fullmäktige i riksbanken ingifvit en så lydande skrift:

»Till herrar ledamöter af Riksdagens bankoutskott.

Sedan jag händelsevis erfarit, att herrar bankofullmäktige i ingifven skrifvelse till bankoutskottet gjort hemställan om att erhålla rättighet för sig att uppgöra den skuld, hvari jag häftar för ett för nära trettio år sedan erhållet lån ur den så kallade statslånefonden, samt till min kännedom nu kommit, att bankoutskottet skulle ansett sig ej kunna meddela något utlåtande å frågan för närvarande, enär det ej skulle vara utredt hvad jag kunde erhålla i arf efter aflidne bruksegaren J. A. S. Åberg, får jag i djupaste ödmjukhet anhålla att

denna fråga, såvidt ske kan, måtte komma under förnyad behandling, enär det för borgenärerne i min ofvannämnda konkurs och för mig sjelf är af största vigt och intresse, att min skuld för lånet af statslänefondsmedlen varder uppgjord, emedan detta kommer att utöfva ett väsentligt inflytande på en uppgörelse med mina öfriga borgenärer.

Jag beder då vördsamt att få meddela:

att jag, efter att vid Upsala akademi hafva aflagt juridiko-filosofisk examen med vackra betyg och under någon tid derefter egnat mig åt juridiska studier, nödgades afbryta dessa till följd af brist på medel och hjälp; att jag då erhöll anställning såsom redaktör för en landsortstidning och samtidigt biträdde biskop Agardh med hans historiska arbeten, hvarefter jag genom inträffade förändrade omständigheter kom att egna mig åt landtbruk samt andra affärer, hvilket skedde med framgång; att jag vid 1857 års penningkris gjorde icke obetydliga förluster, då jag erhöll ifrågavarande lån af statslänefondsmedlen; att jag derefter alldeles utblottad begaf mig med familj till Stockholm, hvarest jag erhöll anställning i tidningen Aftonbladets redaktion, hvilken anställning jag innehade i tio år; att, då emellertid inkomsten af sagda verksamhet var ringa, jag derjemte började utöfva sakkörarverksamhet, åt hvilken jag sedan mitt utträde ur Aftonbladets redaktion uteslutande egnat och fortfarande egnar mig, men denna verksamhet har ej varit af det omfång eller den beskaffenhet, att jag derpå kunnat göra några besparingar, då jag haft stor familj att underhålla, och för det fall, att något kunnat blifva öfver, detta gått till små räntebetalningar på mina gamla skulder. (Några nämnvärda nya skulder har jag ej under de flydda åren efter min konkurs åsamkat mig, hvilka jag ej förmått betala); att nästan samtliga borgenärer från min konkurs för nära trettio år tillbaka, med kännedom om att arf kunde komma att tillfalla mig efter bemålde Åberg, bevarat sin krafrätt emot mig dels genom att tid efter annan anställa kraf å de ursprungliga fordringsbevisen, dels genom att tid efter annan nödga mig att omsätta dessa genom nya utfärdade förbindelser med tillagda räntor, till följd hvaraf skuldsumman nu uppgår till det betydliga belopp, som finnes upptaget å bifogade förteckning, anmärkande jag dervid, att en och annan post ej torde vara fullt exakt, men dock i det närmaste riktig.

Hvad härefter det arf, som tillfaller mig efter aflidne Åberg beträffar, så kommer på min arfslott endast en *trettiondesjettedel* af Åbergs efterlemnade tillgångar enligt ett af samtliga arfvingar godkändt och undertecknadt preliminärt arfskifte, hvartill kommer ett mindre belopp som tillfaller mig jemte åtskilliga arfvingar efter en syster, hvilken afled kort efter Åbergs död; att bouppteckningen efter Åberg upptager

en tillgång af omkring 3,700,000 kronor i rundt tal; att samtliga arfvingar nu äro ense om att antaga ett i dessa dagar gjordt anbud å 4,500,000 kronor för Ockelbo-verken med hvad dertill hör, till hvilken köpeskilling torde komma omkring 250,000 för frälseräntor m. m., som skola undantagas från försäljningen, samt att häraf framgår, att såväl den arfsrätt, hvilken tillkommer mig efter afidne Åberg jemte den andel i arf, hvilken tillkommer mig efter min afidna syster, som den behållning Åbergs tillgångar lemna, äro så fullständigt utredda frågor, att någon vidare utredning icke kräfvos.

Med afdrag för kostnader m. m. uppskattar jag på temligen säkra grunder det belopp i penningvärde, som kan tillfalla mig efter Åberg samt min förbemälda afidna syster till 130,000 kronor, och då skuldsommen med tillagda räntor för omkring 28 år uppgår till 229,216 kronor, kan förhållandet mellan skuld och tillgång med säkerhet bedömas.

Jag hemställer nu i djupaste ödmjukhet, att såsom liqvid för min skuld till statslånefonden, hvilken skuld i kapital utgör 10,000 kronor — ett par mindre skuldsedlar finnas ock af mig utfärdade å omkring 1,000 kronor å ogulden ränta, men dessa torde ej här ifrågakomma — måtte förordas och godkännas, att jag betalar sagda kapital med tillagd ränta för tio år efter 5 procent pro anno, eller i kapital och ränta tillsammans 15,000 kronor.

Jag beder herrar ledamöter af bankoutskottet taga välvällig hänsyn till att jag den 5 november detta år fyller 60 år; att min helsa och kraft äro brutna af tjuguåtta års dagliga sorger och bekymmer samt ett mödosamt och rastlöst arbete utan hvila, hvilket dock ej lemnat mig någon besparing af skäl som jag här ofvan nämnt; att jag har stor familj att underhålla, nemligen en gammal svärmoder, hustru och sju minderåriga barn, som nu börja undan för undan kräfva en kostsammare uppfostran och undervisning, motseende jag med anledning häraf den tid, som kan återstå för mig att lefva, med dagligen växande oro och bekymmer.

Jag beder ock vördsamt att få fästa bankoutskottets herrar ledamöters uppmärksamhet på, att mina gamla borgenärer, om de icke snart erhålla uppgörelse, antagligen ej ytterligare skola vänta derpå, utan komma att åter sätta mig i konkurs, hvarifrån den allsmäktige måtte mig nådigt bevara, då jag derigenom skulle se min verksamhet, det enda som återstår för mig och min familj att lefva på, derigenom rubbad, ja möjligen tillintetgjord.

Härförutom är det sista slag jag nu fått, i det att jag ser mig afhänd min arfvedel efter Åberg och min afidna syster för betalande

af gamla nära trettioåriga skulder jemte så många års räntor, ändå tillräckligt förkrossande.

Jag anser mig ock böra tillägga, att det nog kunnat stå mig öppet att vidtaga åtgärder för att undandraga mina borgenärer dessa tillgångar, men att min heder förbjudit mig detta, och då jag genom att godvilligt ställa dessa tillgångar till mina gamla borgenärers förfogande sålunda uppfyllt hederns och pligtens bud, har jag med tillförsigt hoppats på skonsamhet från mina borgenärers sida.

Slutligen får jag nämna att riksbankens ombudsman, vice häradshöfding V. Montelius, är i tillfälle att lemna uppgift om storleken af min arfslott efter Åberg, försäljningen af Ockelbo-verken och det belopp i penningvärde, som kan tillfalla mig, äfvensom delvis uppgifterna å mina skulder.

Stockholm den 20 juni 1887.

H. S. Krook.»

varande ansökningen åtföljd af dels en utaf sökanden uppgjord förteckning å hans skulder, som utvisade att hans skuld till statslånefonden utgjorde i kapital 10,000 kronor och i obetalda räntor derå efter 8 procent om året 21,600 kronor eller tillsammans 31,600 kronor, samt att hans samtliga skulder uppginge till 229,216 kronor 56 öre, dels ock i afskrifter åtskilliga af de utaf honom utgifna skuldförbindelserna;

att vidare ombudsmannen vid riksbankens hufvudkontor, öfver ansökningen hörd, den 21 nästlidna juni afgifvit följande yttrande:

»Enligt erhållen föreskrift har jag att afgifva yttrande öfver advokaten H. S. Krooks ansökan att Riksdagen måtte å Krooks skuld på grund af lån från statslånefonden antaga ackord å 15,000 kronor.

Ifrågavarande skuld, som härleder sig från ett Krook ur nämnda fond den 17 juni 1858 lemnadt lån, utgör i kapital 10,000 kronor jemte derå från den 17 juni 1859 upplupen ränta, hvil-

ken är utfäst till $\frac{3}{4}$ procent i månaden samt beräknad efter 6 procent per år, den 17 dennes uppgick till 16,800 „

Tillhopa 26,800 kronor.

Såsom herrar fullmäktige lära erinra sig, har denna statslånefondens fordran vid afskrifning af andra densamma tillhörande fordringar fått qvarstå af den anledning, att Krook kunde hafva att motse arf

efter sitt syskonbarn, bruksegaren J. A. S. Åberg. Som emellertid vid dennes år 1885 inträffade död det i anseende till boets vidlyftiga beskaffenhet och andra omständigheter ej kunde afgöras, huru snart arfskifte i sterbhuset kunde förrättas, samt det befans uppenbart att i allt fall dermed måste under någon tid anstå, förordnade herrar fullmäktige att ansökan om Krooks försättande i konkurs borde göras, på det att konkursförvaltning skulle omhändertaga Krooks arfslott och fördela densamma mellan hans borgenärer. Sedan sådan ansökan om Krooks försättande i konkurs ock gjorts, erbjöd han emellertid i en till herrar fullmäktige stäld skrift sig att å mig, såsom ombud för riksbanken och andra uppgifne borgenärer hos Krook öfverlåta sin arfsrätt efter Åberg; och vid föredragning den 10 november 1885 af denna skrift förklarade herrar fullmäktige att vid sådant förhållande konkursansökningen finge återkallas.

Derest statslånefondens fordran hos Krook beräknas till ofvanstående belopp, 26,800 kronor, utgöra alla de borgenärens, hvilka i öfverlåtelsen till mig uppgåfvos, fordringar nu cirka 225,000 kronor. Sedan berörda öfverlåtelse gjordes, har en Krooks syster afidit ogift samt han således såsom hennes arfvinge fått ytterligare andel i Åbergs qvarlåtenskap. Huru stort dennas värde är, kan väl ännu ej fullt exakt bestämmas; men utredningen af boet har redan framskridit så långt, att med temlig visshet kan antagas att med tillägg af hvad som tillkommer Krook på grund af arfsrätt efter systemen, men efter afdrag för hvad han derur bekommit under Åbergs lifstid samt för boutredningskostnader, Krooks andel i boet kommer att utgöra cirka 135,000 kronor eller kanske något mindre. Tillgång synes således kunna blifva till utdelning å statslånefondens fordran af högst cirka 16,000 kronor.»

samt att slutligen fullmäktige i riksbanken öfverlemnad ärendet till bankoutskottets bepröfvande med skrifvelse den 23 nästlidne juni af följande innehåll:

»Enligt en af Kongl. Maj:t till 1856—1858 årens Riksdag aflåten nådig proposition beslöto då församlade rikets ständer, att ett lån eller kreditiv till belopp motsvarande tre millioner riksdaler silfver skulle å utrikes ort skyndsamt upptagas i ändamål att genom utlåning från riksbanken bereda en af behovet då påkallad tillfällig förökning i förlagskapitalet för handel och näringar, samt att af den genom det utländska lånet eller kreditivet beredda tillgång skulle bildas en särskild diskonterings- och utlåningsfond, hvilken borde i riksbankens

räkenskaper särskildt upptagas och redovisas under benämning af statslånefonden.

Bland de från denna fond af riksbanken meddelade lån kvarstår ännu oguldet, bland annat, ett lån å 10,000 kronor jemte ränta, upptaget den 17 juni 1858 af H. S. Krook.

I en till bankoutskottet stäld och med begäran om förord till fullmäktige ingifven skrift med åtskilliga dervid fogade handlingar har bemälda Krook hemställt om medgifvande att få träffa uppgörelse angående sin ofvanberörda skuld.

Efter att hafva infordrat och erhållit yttrande af riksbankens ombudsman härstädes rörande denna Krooks framställning hafva fullmäktige funnit sig böra ärendet till bankoutskottets vidare beprövande öfverlemna med anmälan att fullmäktige, med afseende å hvad ombudsmannen upplyst och anfört, anse sig kunna tillstyrka att Krook må varda sin ifrågavarande skuld qvitt, mot det att han före utgången af innevarande år till riksbanken inbetalar 16,000 kronor.

De till ärendet hörande handlingar bifogas.»

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt anser utskottet sig, lika med fullmäktige, böra på det sätt tillstyrka bifall till ifrågavarande ansökan, att utskottet hemställer,

att Riksdagen måtte medgifva, att advokaten H. S. Krook må varda sin till statsverket återstående skuld för lån ur den s. k. statslånefonden qvitt, mot det att han före utgången af innevarande år till riksbanken inbetalar 16,000 kronor.

Stockholm den 1 juli 1887.

På det sammansatta utskottets vägnar:

G. S. ÅKERHJELM.